



DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2409-

Dato
24. april 2025

Representantforslag 182 S (2024-2025) om å knytte studiestøtten til grunnbeløpet i folketrygden

Det er viktig med gode utdanningsstøtteordninger for studenter. I utdanningsstøtteloven § 1 står det at *utdanningsstøtteordningens formål er å bidra til like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsdyktighet, økonomiske og sosiale forhold*. Dette er viktige målsetninger som regjeringen deler.

Vi vet at utdanning er viktig, både for den enkelte sine muligheter for å lykkes, og for samfunnet sine økende behov for kompetanse. I [Meld. St. 31 \(2023-24\) Perspektivmeldingen](#) skriver regjeringen at *utdanningstilbudene må ses i sammenheng med omstillingene vi står overfor, slik at utdanningssystemet leverer kompetanse i tråd med behovene*. Det samme kan sies om utdanningsstøtteordningene; størrelsen på beløpene må stå i fornuftig samsvar med studentene sine behov, og utgjøre et grunnlag for en fornuftig balanse mellom tidsbruk på studier og betalt arbeid.

[Tall fra Lånekassen](#) viser at de aller fleste studenter arbeider ved siden av studiene. Det er ikke negativt at studenter arbeider ved siden av studier, da dette både gir merinntekt, kontakter i arbeidslivet og erfaring som gjør overgangen til arbeidslivet enklere. Det er ikke et mål for meg at ingen studenter skal arbeide ved siden av studiene. Det er også data som støtter opp under de positive virkningene av arbeid under studiene. [En fersk studie fra SSB og NAV](#) viser en i hovedsak positiv sammenheng mellom det å ha betalt arbeid under studiene og arbeidslivsutfall, blant annet i relasjon til lønn og sjansene for heltidsjobb etter studiene. Sammenhengen er særlig sterk og entydig for studenter med jobb som er relevant for studiene de tar.

Men det er viktig med en balanse for at studentene skal kunne fullføre på normert tid og komme raskt ut som ordinære arbeidstakere. Og ikke minst: ha tid til å *være student* i studietiden. Utdanningsstøtten skal utgjøre et bidrag til livsopphold som gjør det mulig for studenter å ha en god balanse mellom tidsbruk på betalt arbeid og tidsbruk på studier. Derfor har denne regjeringen økt studiestøtten betydelig over perioden.

Alle utdanningsstøttesatser blir i tillegg årlig justert etter forventet prisvekst etter konsumprisindeksen (KPI). Noen år, når anslagene for prisvekst er lavere enn faktisk prisvekst, vil satsene svekkes reelt, mens de vil styrkes reelt når faktisk prisvekst er lavere enn anslaget. Vi legger til grunn at dette jevner seg ut over tid. Justering etter KPI innebærer at studentene opprettholder kjøpekraft, men at de ikke tar del i økt kjøpekraft slik andre i samfunnet gjør gjennom lønnsøkning.

Med dyrtid og høy prisvekst som bakteppe har regjeringspartiene og SV etter 2021 tatt flere grep for å styrke utdanningsstøtten, slik representantene omtaler. I 2023 økte alle utdanningsstøttesatser med 7 prosent, mens basislånet økte med 10 prosent både i 2024 og 2025. Dette betyr at i inneværende studieår er basislånet styrket nominelt med 25 000 kr sammenlignet med 2021. Fra studieåret 2025-26 blir dette 40 500 kroner mer enn i 2021. Økningen representerer en reell styrking av studenter sin økonomi, også relativ til prisveksten, og er betydelig høyere enn om støttesatsene kun hadde vært regulert med grunnbeløpet i folketrygden (G). Hverken styrkingen av basislånet i 2024 eller 2025 gjenspeiles i rapporten fra Samfunnsøkonomisk analyse, som representantene viser til i spørsmålet.

Per inneværende studieår (2024-2025) gir basislån en månedlig utbetaling på i snitt 13 790 kr, tilsvarende 1,22 G. Det er sannsynlig at basislånet som andel av G vil øke ytterligere fra neste studieår, når styrkingen på 10 prosent trer i effekt og månedlig utbetaling blir 15 169 kr. Dette blir klart når G er beregnet denne våren.

Jeg er enig med representantene om at det å koble utdanningsstøtten opp mot G ville gitt en større grad av stabilitet i studentene sin økonomiske situasjon. Arbeiderpartiet vedtok i sitt program for neste stortingsperiode en ambisjon om å knytte utdanningsstøtten til G, uten å tidfeste dette. Dette vil være et kostbart tiltak, som årlig gir økte løyvingsbehov over statsbudsjettet, som Stortinget i tilfelle må prioritere over andre viktige tiltak.

Kostnaden ved å koble utdanningsstøtten til G avhenger av flere forhold. Dette gjelder blant annet hvorvidt det bare er støtte til livsopphold eller også øvrige utdanningsstøtteordninger som skal G-reguleres. Dette er spørsmål som må vurderes før en eventuell G-regulering kan gjennomføres. For å illustrere med noen eksempler på kostnader. Med G-regulering av *alle behovsprøvde utdanningsstøtteordninger*, slik som f.eks. basislån, borteboerstipend i videregående, og tilleggsstipend for nedsatt funksjonsevne, er effekten anslått til å være 96 mill. i 2026, 308 mill. i 2027 og en varig effekt på 426 mill. fra 2028. Dersom vi legger til

grunn at *alle utdanningsstøttesatser* blir justert etter G, er budsjetteffekten anslått til å være 131 mill. i 2026, 404 mill. i 2027 og varig effekt på 544 mill. fra 2028.

Det må vurderes om dette er et tiltak som skal prioriteres på kort sikt. Det er både kostbart, og treffer en gruppe i samfunnet hvor mange er ressurssterke og kan jobbe. I motsetning til andre ytelser som blir justert etter grunnbeløpet, slik som pensjon og trygd, gir utdanningsstøtten studenter mulighet til å jobbe uten at ytelsen reduseres. Økt utdanningsstøtte gir også økt gjeld for den enkelte. Dette er vurderinger vi må gjøre i forbindelse med arbeid med statsbudsjettet, slik at tiltaket kan prioriteres opp mot andre gode formål.

Med hilsen



Sigrun Aasland

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur